

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120.—
za pol leta " " " 60.—
za četrt leta " " " 30.—
za en mesec " " " 10.—
za inozemstvo:
celoletno " " " Din. 216.—
mesečno " " " " 18.—
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji " " " Din. 15.—
v inozemstvu " " " " 35.—
Posamna štev. 75 par.

SLOVENE

Cene inseratov:
Enostopna petlinna vrsta malih
oglasov po K 4.— in K 6.—
veliki oglas nad 45 mm viš-
šine po K 8.—, posilna itd.
po K 12.—
Pri večjem naročilu popust.
Izjaja vsak dan izven
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKS.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nehrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglas,
zagreb. 39.011, sarajev. 7563, praga in dunaj. 24.797

Novi sovjetski agrarni zakon.

Najvažnejše vprašanje za Rusijo je agrarno vprašanje. Je pa obenem tudi najtežavnejše zaradi najrazličnejših načinov obdelovanja zemlje v Rusiji, začeti od patriarhalne srenje (»mire«), nadalje najemništva pod veleposestniki, ki je pa po revoluciji izginilo, da popolnega individualno-lastninskega načina produkcije. Carizem tega vprašanja ni rešil, ker je imel interes na kronskih in erarskih domenah, ki so obsegale za naše pojme velikanski areal in na ohranitvi veleposestva, katero je bilo hrbitišče absolutizma. Osvoboditev od tlačanstva je imela za posledico zadolžitve kmetijskega stanu, kateri je prišel v krepke agrarne banki. Sicer je Stolypin zamislil velikopotezno agrarno reformo v smislu stopnjema izvedene osvoboditve kmetov od bank in od srenje in prehoda v popolno individualno last zemlje. Če bi se bilo to izvedlo, bi revolucije sploh ne bilo ali vsaj ne v tej obliki. Carska vlada pa je Stolypinovo reformo sama onemogočila in ves aparat izpremenila v neksatorično napravo. Iz gore se je rodila miš, in sicer zelo nadležna miš v obliki »zemskega načelnika«, kateri je kot pokrovitelj srenje in najvišja instanca v zadevah prehoda iz ene oblike produkcije v drugo kmetu šikaniral, očetovsko klofotal in si pustil svoje odločbe plačati v obliki podkupa. Vsled tega se razlagala dejstva, da je večina teh »početov ljudstva« ob izbruhu revolucije plačala svoj obstoj deloma z življenjem, deloma z drugimi neprijetnostmi. Obstojala pa je še ena težava, ki bo tudi sovjetom delala velike preglavice, to je potreba komasacije zemljišč, ki je nujni predpogoj, ako naj se kmet loči od srenje. Komasaacija je namreč praktično težko izvedljiva, ker je zemlja razmetana, ker obstoja takozvani tropoljski sistem in ker potrebuje kmet v takem slučaju ne samo dobre zemlje, nego tudi dobrega lastnega inventarja. Tudi zemlja ni razmerjena. To je delo, ki se da izvršiti v celoti le tekom dolgih desetletij.

Sovjeti so izpočetka zamislili nekake komune, ki so se pa izkazale za veliko neumnost. Morali so opustiti vse »vzornec komune, ker so razni sovjetski upravitelji iz njih samo napolnili svoje žepe, sledeč neizkorenljivi navadi vseh ruskih upraviteljev. Sicer pa kmetje sami niso dali komunam možnosti razvoja, ampak prešli sami k zasebnolastninskemu načinu produkcije, kjer so se od mira mogli ločiti brez škode. Ker pa to brez gotovih pogojev ne gre, je Rusija slejkoprej kričala po temeljiti ureditvi tega vprašanja. Po dolgem kolebanju so sovjeti zdaj ta poizkus napravili. Na zasedanju izvrševalnega odbora sovjetov v Moskvi, ki se je te dni vršilo, je vlada predložila agrarni zakon, ki v svojih temeljih izgleda takole:

I. Zakon se ogiba pojma zemeljske lasti in govori dosledno o »trudovem zemljepolžovanju«, to je, o »delovnem uporabljanju zemlje«; vsa zemlja tvori en sam »državni zemeljni fond«. K temu fondu spada 1. zemlja državnih upravnih teles; 2. zemljišča, potrebna za industrialna podjetja; 3. mestna selišča in 4. ona zemlja, ki se uporablja za poljedelsko produkcijo ter se osebno obdeluje. Za to zemljo pride vpočetje novi zakon. Pravda uporabljanja te zemlje obstoji v tem, da jo vsak lahko obdeluje po svobodno izvoljenem sistemu, na njej zida potrebne stavbe in jo pod zakonito določenimi pogoji odda pogodbenim potom drugim v najem (arendo). Ta pravica obsega tudi celokupni inventar, proizvode in ves zemeljski prirastek v vseh svojih oblikah. Uporabljemalec sme od te svoje pravice vsakega drugega izključiti kakor tudi v slučaju nasilne izgube zahtevati vzpostavitev svoje uporabljvalne pravice. Iz tega se vidi, da je ta pravica dejansko prava lastninska pravica.

II. Pravica »delovnega uporabljvalca« je večna in ugasne samo v taksativno v zakonu navedenih slučajih, in sicer: če se je prostovoljno odrečejo vsi polnopravni, to je najmanj 18 let stari člani ene obitelji (dvora); če ta v celoti izumre ali sploh

izgubi svojo samostojno gospodarsko enotnost; dalje v slučaju preselitve in istočasne opustitve samostojnega gospodarstva; v slučaju sodnijske obsodbe, če se kršijo določbe agrarnega zakona in v slučaju razlastitve v občne namene celotno ali deloma (pota, železnice, odkritje rudnika, vodnih sil etc.). Kvečjemu za 1 leto pa se pravica uporabljanja lahko odvzame, ako dotičnik zemlje prav ne obdeluje ali pa da v najem v protislovju z določili postav. V vsakem slučaju pa se za razlastitev plača odškodnina in obenem odkaže drugo enakovredno zemljišče.

II. Kup, prodaja, podaritev in zastava zemlje v stari obliki je prepovedana; krivec izgubi pravico uporabljanja zemlje v obče.

IV. V najem se sme zemlja odlati, kadar vsled raznih elementarnih nezdod in pomanjkanja delovnih moči in drugih nezakrivenih dogodkov ali celotno ali deloma ne more obdelovati, in sicer ali za denar ali za odplačevanje in natura, toda le za 3 leta in le izjemoma s posebnim dovoljenjem oblasti na 6 let. Po poteku tega roka zapade zemlja zopet prejšnjemu uporabljvalcu ali pa lokalnemu državne-razlikuje se pa od nje v tem, da ni admistrativna in davčna enota, kar je pod carizmom bila, ampak je subjekt pravice zemeljskega uporabljanja zgolj kot zajednica s poljedelsko svrhu. Zakon pozna tri vrste take zajednice: 1. posamezni »dvor« ima samo delež (nadjel) na zemeljskem fondu srenje v celoti, in del, kateri se v svrhu obdelovanja odkaže, se lahko z ozirom na svojo razsežnost in lego menja; 2. vsak dvor ima svoj lastni, strogo odmerjeni in fiksni »nadjel« srenjske zemlje, vendar pa izvestni deli lahko ostanejo skupni (pašniki etc.); 3. kooperativa, kjer ni »nadjel« individualna last nobenega člana.

V. Pravni subjekt uporabljanja zemlje je rodbinska, oziroma delovna zemljedelska zajednica ali pa agrarna zajednica (srenja) »mire« ali pa »dvor« (Gehöfte). Nova srenja se naslanja na stari »mire«, razlikuje se pa od nje v tem, da ni admistrativna in davčna enota, kar je pod carizmom bila, ampak je subjekt pravice zemeljskega uporabljanja zgolj kot zajednica s poljedelsko svrhu. Zakon pozna tri vrste take zajednice: 1. posamezni »dvor« ima samo delež (nadjel) na zemeljskem fondu srenje v celoti, in del, kateri se v svrhu obdelovanja odkaže, se lahko z ozirom na svojo razsežnost in lego menja; 2. vsak dvor ima svoj lastni, strogo odmerjeni in fiksni »nadjel« srenjske zemlje, vendar pa izvestni deli lahko ostanejo skupni (pašniki etc.); 3. kooperativa, kjer ni »nadjel« individualna last nobenega člana.

V drugem slučaju, ki je za prehod k individualni lastnini najvažnejši, ima vsak »dvor« pravico iz srenje popolnoma izstopiti, v prvem in tretjem slučaju je potrebno privoljenje srenje. Ako pa srenja odkaže, je ločitev od nje kljub temu mogoča, ako določeno število dvorov to zahteva. Število se ravna po krajevnih razmerah. Kjer pa individualnostninsko razmerje že obstoja, kakor n. pr. v Sibiriji, se seveda v nobenem pogledu ne krati ali omejuje.

VI. Dovoljuje se najemno delo, kjer rodbinski člani dela sami ne zmorejo.

Zakon sam na sebi je velik napredek. Držec se formalno principa državne lasti zemlje, faktično utrjuje zasebno last in stoji v zvezi s tozadevno preorientacijo celokupne gospodarske politike sovjetov. Ima pa tudi velike hibe. Pomanjkljivo je, da ne določa maksimalne mere zemeljskega »nadjela«; najbrž hočejo sovjeti vtem oziru ali ohraniti dose-danjo običajno pravo, po katerem srenja vsaki »duše« odmerja gotov delež ali pa namenoma vsaj za začetek nočejo delati ovir pridobivanju zemlje, ki kriči po čim večji zasebni podjetnosti. V tem oziru morabitni pa pomanjkljivost za enkrat ni nobena hiba. Pač pa je pomanjkljivo, da se lokalnim faktorjem ne daje dovolj svobode pri krojevanju tega zakona, ki se ne bo mogel po istem kopitu povsod izvesti.

Seveda so praktični sadovi tega zakona odvisni od tega, kako se bo Rusija v celoti gospodarsko obnovila. Več ali manj se je po revoluciji itak delalo v smislu tega zakona. Glavna mizerija poljedelske produkcije v Rusiji izvira iz pomanjkanja kredita, razpadanja transporta in propada obrti.

**Darujte za gladojoče
v Rusiji!**

Napad italijanskega vojaštva na naše čete.

NAPAD IZVRŠEN NA JUGOSLOVANSKEM OZEMLJU. — ITALIJANI TEPENI.
— PANIKA NA REKI.

Belgrad, 24. maja. (Izv.) Iz Bakra poročajo: Po zadnjem napadu reških fašistov na naše obmejne straže pri Kastvu se je opazalo novo gibanje, iz katerega se je dalo sklepati, da pripravljajo Italijani nov napad na naše obmejne čete. To se je tudi zgodilo. Snoči točno ob 12.05 je padel na italijanski strani strel iz revolverja, nakar je nekaj trenutkov kasneje sledila cela salva, ki je bila izpaljena na naše čete. Italijani so vrgli tudi nekaj ročnih granat. Italijani so streljanje spremljali z vzkliki: »Evviva l' Italia!« Dasi je bilo ponoči, se je dalo vsled svetlobe, ki je nastala pri streljanju in pri eksplozivnih bomb, ugotoviti, da je bilo na italijanski strani zelo veliko število napadalcev, med njimi tudi častniki v popolni bojni opremi. Italijani so se razdelili na štiri čete. Dočim so se napadaleci posvetovali, kako naj izvrše napad na naše straže pri Kastvu, so imele naše postojanke časa, da alarmirajo jugoslovanske čete in se pripravijo za obrambo. Ob 12.10 se je čul na italijanski strani rog, ki je trobil k napadu. Takoj potem so otvorili Italijani ogenj in so začeli kričati. Napad je začel. Italijanski vojniki so se v veliki naglici približali Kastvu. Naše straže so bile popolnoma mirne. Ko pa so se napadaleci približali na kakih 30 ko-

rakov našim sprednjim postojankam, so vrgli naši vojniki približno 10 ročnih granat. Učinek je bil strahovit. Prva vrsta italijanskih napadalcev je bila uničena. Italijani so se takoj ustavili in opustili nadaljnje prodiranje. Iz njihovih vrst so se čuli strašni vzkliki na pomoč. Naše čete, dasi po številu veliko šibkeješe, so prešle v napad in navalile z veliko naglico na Italijane. V prvih vrstah napadalcev je nastala panika in velika zmešnjava. Italijani so se spustili v divji beg, njim na čelu častniki na konju. Mnogo jih je drvelo naračost na Reko. Naše čete so jih zasledovale do meje. Drugi dan so jugoslovanski vojniki pokopali precejšnje število mrtvih Italijanov. Pobrli so tudi vse orožje in opremo, ki so jo Italijani vrgli od sebe na svojem divjem begu. Na naši strani ni zabeležiti nobenih izgub. Zanimivo je, da je bilo pri tem napadu prebivalstvo v Kastvu popolnoma hladnokrvno in vsak trenutek pripravljeno priskočiti našim vojakom na pomoč, ako bi to bilo potrebno. Po nočnem napadu pri Kastvu se je Rečanov polastil velik strah. Po Reki se govori, da se je bati vpada srbskih četašev z bombami, ki hočejo Italijane »poklati«.

Italijanski napad dogovorjen?

ZAUPNI SESTANKI FEDERZONIJA Z REŠKIMI FAŠISTI PRED NAPADOM.

Reka, 24. maja. (Izv.) Včeraj sta dospela na Reko podpredsednik italijanske poslanske zbornice in vodja nacionalistov Federzoni in zbornični tajnik Acerbo. Prišla sta iz Trsta, kjer sta zastopala italijanski parlament pri sprejemu kraljeve dvoji-

ce. Na italijanskem poslanstvu sta imela več zaupnih sestankov z vplivnimi voditelji reških nacionalistov (fašistov). Danes sta se povrnila v Trst, odkoder se odpeljeta v Zader, da prisostvujeta sprejemu italijanskega kralja in kraljice.

Udeleženci pri ožji svatbeni svečanosti.

Belgrad, 24. maja. (Izv.) Kralj Aleksander je povabil predsednika narodne skupščine dr. Ivana Ribarja in predsednika ministrskega sveta Nikolo Pašića k intimnemu obedu, ki se priredi na dvoru na dan kraljeve poroke. Razen kralja in kraljice se bodo tega obeda udeležili tudi člani romunske kraljeve rodbine, nadalje princ yorški in ostali zastopniki tujih držav, ki prisostvujejo poročnim svečanostim. (To poročilo potrjuje našo predvečerašnja vest, da je vlada radi protesta rumunskega svatbenega odbora proti udeležbi g. Ivana Hribarja pri ožjih svatbenih svečanostih v zadregi in bo ta neprijeten slučaj najbrž rešila na ta način, da bodo namestniki vseh pokrajin izključeni od ožjih svatbenih svečanosti. Kaj si bo k temu poročilo izmislilo sedaj trolilo g. Iv. Hribarja, Slov. Narod? Op. ured.)

Splošna mobilizacija v Albaniji.

Belgrad, 24. maja. (Izv.) S Cetinja javljajo, da se po vsej Albaniji znova pripravljajo na boj. Vlada je odredila splošno mobilizacijo vseh moških od 19. do 60. leta. Poroča se tudi, da bo albanska vlada skušala dobiti na Grškem na kredit ali pa na posodo topove, strojnice in drugo vojno gradivo.

Obrambni dogovor med Poljsko in malo antanto.

Pariz, 24. maja. (Izv.) Pariški list »Le Journal« piše, da je romunski ministrski predsednik Bratianu, preden je odpotoval iz Genove, izdelal obrambni dogovor med Poljsko in malo antanto. Bratianu se je potem odpeljal v Pariz, da povpraša maršala Focha za svet. Obenem se je tudi informiral pri francoski vladi, kaj bi Francija storila, ako bi Rumunija postala žrtev napada. Dali so mu pameten nasvet, da ima Rumunija pravico skleniti tak dogovor. — Hkrati pa so mu rekli, da Francija nikakor ne bo pozabila skupnosti svojih vzhodnih zaveznikov. Rekli so mu tudi, da je ohranitev ravnotežja na vzhodu del programa varnosti Francije.

DRŽAVNI PRORAČUN.

Belgrad, 24. maja. (Izv.) Finančni odbor je danes izročil narodni skupščini poročilo o dohodkih in izdatkih državnega proračuna za leto 1922. Iz tega poročila je razvidno, da znašajo dohodki 6.693.447.864 dinarjev, izdatki pa 6.691.636.243.89 dinarjev. Potemtakem izkazuje proračun prebitok okrog dva milijona dinarjev.

RAZPRAVA PROTI KOMUNISTOM.

Osijek, 24. maja. (Izv.) Včeraj se je pred tukajšnjim sodiščem začela glavna razprava proti komunistom, ki so obtoženi zločina po § 1 zakona o državnih zaščiti. To hudo delstvo se kaznuje z 20 letno ječo oz. s smrtjo.

POSVETI RADIKALCEV O VOLIVNEM ZAKONU.

Belgrad, 24. maja. (Izv.) Danes dopoldne je imel radikalni klub sejo, na kateri je razpravljalo o volivnem zakonu, ki ga je izdelal minister Marinković.

DETAJLNA RAZMEJITEV NAPRAM MAŽARSKI.

Belgrad, 24. maja. (Izv.) Danes je prišla v Subotico komisija za detajlno razmejitve napram Mažarski, ki je takoj pričela z delom.

PROVIZIJSKO POSOJILO.

Belgrad, 24. maja. (Izv.) Ministrski svet je dopoldne in popoldne razpravljalo o ponudbah posojila Blerove in Holgartnove skupine. Odločitev še ni padla.

POGAJANJA Z ITALIJO.

Belgrad, 24. maja. (Izv.) Ko se je zunanji minister dr. Momčilo Ninčić povrnil včeraj v Belgrad, ni podal novinarjem nobenih informacij in je izjavil, da mora prej poročati ministrskemu svetu. Kakor se doznava, ni imel niti dr. Ninčić niti italijanske delegacije v Genovi obširnejših pooblastil za sklepanje sporazuma. Obe delegaciji sta vzeli obojestranske izjave na znanje s pristavkom, da jih bosta sporočili svojima vladama. Pred odpotovanjem iz Genove je angleški delegat sir Gregory izročil jugoslovanski in italijanski delegaciji angleško formulo za razlago onih točk rapalske pogodbe, s katerimi se ne strinja ne ena in ne druga delegacija. Doznava se tudi, da ta angleška for-

mulacija popolnoma potrjuje jugoslovansko stališče. Angleški ministrski predsednik Lloyd George sam še ni poslal definitivne stilizacije svojega kompromisnega predloga.

TUSAR — POSREDOVALEC MED NEMČIJO IN FRANCIJO.

Praga, 24. maja. (Izv.) Češkoslovaški poslanik v Berlinu Tusar je došel v Prago, odkoder se je včeraj za 4 dni odpeljal v Pariz, kjer bo nastopil kot posredovalec med Nemčijo in Francijo v reparacijskem vprašanju.

MASARYKOVA PREDAVANJA.

Praga, 24. maja. (Izv.) Listi poročajo, da je predsednik Masaryk ugodil prošnji vseučiliških profesorjev in bo imel poleti na vseučilišču nekaj predavanj o etiki.

REKONSTRUKCIJA ČESKE VLADE ODLOŽENA.

Praga, 24. maja. (Izv.) V parlamentarnih krogih se čuje, da je rekonstrukcija vlade odložena na jesen in se dr. Beneš sedaj še ne bo odpovedal ministrskemu predsedništvu.

ODSTOP AVSTRIJSKE VLADE.

Dunaj, 24. maja. (Izv.) Pri današnji seji odseka za zunanje zadeve je naznanil zvezni kancelar dr. Schober koncem poročila o mednarodni gospodarski konferenci v Genovi, da je zvezna vlada z ozirom na izid glasovanja o pooblaščenju glede kreditov sklenila podati zveznemu predsedniku ostavko celokupnega kabineta. Zvezni kancelar je v izvrševanju tega sklepa izročil zveznemu predsedniku tozadevno vlogo.

Dunaj, 24. maja. (Izv.) Prošnja zveznega kancelarja dr. Schobra za odstop leži na pisalni mizi zveznega predsednika Hainische. Rešena bo takoj, ko se parlamentarne stranke dogovore za novo vlado. Naslednik dr. Schobra bo najbrže poslanec dr. Seipel.

KOVINARSKI TRUST NA ČESKEM.

Praga, 24. maja. (Izv.) Češkoslovaška kovinarska podjetja so ustanovila trust, v katerem je zastopanih 15 kovinarskih akcijskih družb.

BREZPOSELNOST NA ANGLEŠKEM.

London, 24. maja. (Izv.) Na Angleškem je doslej prijavljenih 1.553.590 brezposelnih delavcev.

ARETACIJE SINFAJNOVCEV.

London, 24. maja. (Izv.) Uporniški Irci so zapalili več gradov v okolici Antrima, med njimi tudi grad lorda Churchilla.

Pariz, 24. maja. (Izv.) »Journal« poroča iz Londona, da je bilo na povelje vlade v Ulstru aretiranih 1500 sinfajnovcev.

RAZMEJITEV MED AVSTRIJO IN MAŽARSKO.

Pariz, 24. maja. (Izv.) Konferenca veleposlanikov v Parizu se je danes bavila z različnimi vprašanji, ki se tičejo razmejitve med Avstrijo in Mažarsko.

POSJOILO NEMČIJI.

Pariz, 24. maja. (Izv.) V hotelu »Astoria«, sedežu reparacijske komisije, se je začela danes dopoldne konferenca mednarodnih finančnikov o posojilu, ki naj se dovoli Nemčiji.

V. Č.

Zakon o oblastni in okrajni samoupravi.

(Konec.)

Okrajni odbor.

Okrajni odbor ima poleg predsednika še štiri člane. Predsednik okrajne skupščine je istočasno predsednik okrajnega odbora.

Odbor je sklepčen, če so prisotni vsaj 3 člani. On je izvršilni organ Okrajne samouprave. Izvršuje odloke skupščine, vodi upravo. Sestaja se k sejam po potrebi.

Nadzorstvo državne uprave.

Država vrši nadzorstvo nad poslovanjem oblastnih samoupravnih organov potom velikega župana. Njemu se mora poslati zapisnik vsake seje oblastne skupščine na vpogled. On sme v roku 8 dni zadržati od izvršitve vsak odlok oblastne skupščine ali oblastnega odbora, če je mnenja, da ne temelji na ustavi in na zakonih. Kar se tiče združnih oblastnih uredb, so predpisani posebni roki za predložitev državnemu svetu in za rešitev, kar je bilo že povedano.

Oblastni odbor se more proti odločbi velikega župana v roku 15 dni pritožiti na državni svet, ki mora v roku enega meseca zadevo razsoditi, sicer postane odlok skupščine ali odbora izvršen. Odlok postane izvršen tudi tedaj, ako veliki župan v roku 8 dni po prejemu zapisnika izjavi oblastnemu odboru, da nima namena zadržati odloka skupščine, ali če preteče devet dni, ne da bi se veliki župan kaj izjavil.

Voditelj politične okrajne uprave ima napram okrajnemu odboru in okrajni sku-

pščini iste pravice, kakor veliki župan proti oblastni skupščini in odboru. Razlika je le ta, da gre proti rešitvi okrajnega glavarja pritožba na upravno sodišče.

Samoupravna oblastva in državna oblastva so dolžna dati si medsebojno pravno pomoč v svojem zakonitem delokrogu.

Nadzorstvo oblastne skupščine nad velikim županom?

Veliki župan mora oblastni skupščini vsako leto »znanja radi« podati poročilo o stanju obče administracije o oblasti. On je dolžan dati zahtevana obvestila o notranji državni upravi v oblasti, v koliko se ta dotika oblastne samouprave, ali o tem se v skupščini ne more debatirati niti odločevati.

Isto velja za okrajnega glavarja napram okrajni skupščini.

Ako organi okrajne samouprave ne bi mogli izvršiti odločb z lastnimi silami, smejo zahtevati pomoči občine odnosno države.

Prehodna določila.

Ta zakon stopa v veljavo istočasno z zakonom o razdelitvi države na oblasti in z zakonom o občni upravi.

Gospodarstvo koalicije v ljubljanskem občinskem svetu.

Na protestni seji ljubljanskega občinskega sveta 23. t. m. je občinski svetnik dr. Stanovnik (SLS) v svojem govoru podal o občinskem gospodarstvu v Ljubljani to-le sliko:

Prehajam sedaj na naše gospodarstvo, o katerem piše tudi »Slov. Narod«, čegar pisec je po svojem slogu dobro znan, ker smo ga že večkrat slišali zavijati. Ta pisec v »Slov. Narod« izjavlja, da je proti vsakemu nasilju, v isti sapi pa pravi, da je prav, ker je vlada razpustila občinski svet. (Klic: Župan pa vseeno ne bo postal!) Po njegovem smo zapravili 150 milijonov občinskega premoženja. Ta pisec namenoma potvarja resnico, ker dobro ve, da so njegovi tovariši soglasno z nami vred glasovali v tej zbornici skoro za vse sklenjene kredite. Potem so morali tudi sami zapravljati. Mi pa pravimo, da teh kreditov še nismo dobili, ker nam jih pokrajinska uprava do danes še ni dovolila. Ako bi pa mogli vse to izvesti, potem bi imela Ljubljana danes že drugačno lice.

Očitajo nam zapravljanje, mi pa pravimo, da smo skrbeli za najrevnejše, ko smo hoteli preskrbeti ljubljanske reveže, za katere se prejšnji občinski svet ni prav nič brigal. Naš župan je prišel iniciativno akcijo v tem pogledu, ko je poslal poziv »sem imovitejšim slojem mesta, naj se odzovejo z rednimi mesečnimi prispevki za obč. reveže. Toda opozicija JDS je pri bogataših zavrgla to akcijo, da ni imela onega uspeha, ki bi ga lahko imela. Sklenilo se je povečati ubožnico. Staro ubožnico na Karlovski cesti smo našli popolnoma zasteničeno, tako da je naš župan le s strahom stopil preko njenega praga. Predvsem je bila potrebna remedura v prehrani ubožcev. Starčki, bolni na smrt, so se morali preživljati z zeljem in fižolom. Večina je pripomogla, da so vsaj dobivali primerno hrano, predvsem juho z mesom.

Za mestno uradništvo in delavstvo.

Tudi pri rešitvi uradniškega vprašanja so nam neštetočrat očitali čestiti tovariši JDS, da smo se preveč zavzeli zanje, da mestne finance ne prenesejo tega. Vse stranke večine pa so bile mnenja, da je treba za pošteno delo tudi pošteno plačilo. To je bilo načelo, ki je vodilo večino obč. sveta.

Treba pa je bilo napraviti red tudi v mestni pristavi. Poskrbeli smo, da so uslužbenci razumno napredovali in da so bile storjene krivice popravljene. Najvažnejše delo pa je novi delavski red. Zagotovili smo mestnim delavcem pošteno in dostojno plačo. Uredili smo plače uradnikov in tudi delavci so dobili svojo pravico, JDS pa je imela zanje samo porogljiv nasmeš.

Večina mestnega obč. sveta se ni postavila na stališče kakor vlada, ki je nastopila za redukcijo uradništva. Uradništvo je treba samo primerno razdeliti. (Klic: Dva bi bilo dobro reducirati. Škoda, da jih nismo! Drugi klic: Prideta pa drugič na vrsto!)

Gasilstvo.

Predgovornik g. Tavčar je omenil veliko nalogo, ki jo ima izvršiti občina pri povzdigi našega gasilstva. Z vnetim in požrtvovalnim sodelovanjem večine obč. sveta in zlasti s sodelovanjem tovariša Pircja smo napravili začetek za reorganizacijo gasilstva. Pridobili smo avtomobilno brigado in trenski avtomobil ter nakupili veliko gasilnega orodja, ki je bilo neobhodno potrebno. Če kdo od JDS očita, da smo dali za to orodje 1 in pol milijona kron, potem pravimo, da prejšnji obč. svet ni storil svoje naloge, ker bi mogel svojočasno dobiti ta material za 36 tisoč kron. Gospodarstvo v Mestnem domu

V roku 8 mesecev po uveljavitvi tega zakona se imajo izvesti volitve v oblastne skupščine.

Veliki župani so dolžni, da na račun oblastne samouprave pripravijo začasno vse potrebno, da se zamorejo sestati oblastne skupščine.

Minister notranjih zadev bo izdal za oblastne skupščine začasen poslovnik, dokler si ga skupščina sama ne da. Takoj po konstituiranju skupščine se ima izvoliti oblastni odbor, ki bo imel v Sloveniji prevzeti od naše pokrajinske uprave tudi nadzorstveno in disciplinarno oblast nad občinami.

Isto tako preide vsa imovina (okrožne odnosno županijske) samouprave na oblastno samoupravo.

V roku 5 mesecev po izvolitvi oblastnih skupščin se imajo vršiti volitve v okrajne (srezke) skupščine. Tam, kjer okrajnih samouprav ni (n. pr. na Kranjskem) je veliki župan dolžan sporazumno z oblastnim odborom na račun okrajnih samouprav vse potrebno pripraviti, da se zamorejo sestati okrajne skupščine.

je bilo skrajno zanemarjeno. (Klic: V par letih bi se Mestni dom podrli!) Pri gasilnem društvu so se zgodile povere, ker ni bilo prave kontrole. Zasluga večine obč. sveta je, da smo napravili temu temeljit konec in uvedli red. JDS pa je po svojih članih pretila tistim uradnikom, ki so šli našim obč. svetnikom na roke z dejanjem in besedami.

Zgradba elektrarne in drugo.

Za uradnike nismo preskrbeli samo boljših plač, ampak smo hoteli zidati tudi primerna uradniška stanovanja. Zato je sklenila večina, zidati dve stanovanjski hiši. Izdelan je načrt, da se napelje vodovod v Hrdečkega vas in na Barju napravijo vodnjaki. Razen tega je nešteto sklepov glede regulacije in poprav ulic in trgov. Velikopotezen je načrt za zgradbo elektrarne na Savi. Omenjam načrt za razširjenje vodovoda, za zgradbo kopališča, med tem ko je prejšnji obč. svet dokumentiral zanimanje za Ljubljano s tem, da je postavil malo kolibo za kopanje v Kolodvorski ulici. (Klic: Danes morajo pa celo Kolesarje zapirati!)

Bojkot JDS.

Izdelan je načrt za preosnovno dohodarstvenega urada. Zagotovili smo vsemu uslužbenstvu mestne občine novo službeno pragmatiko. Pripominjam, da so pristali uslužbenstvu mestne občine novo službeno pragmatiko uradništva. Napravljen je načrt za novo magistratno zgradbo, o kateri so demokrati govorili desetletja. Storjen je bil sklep o zgradbi stavbe mestne elektrarne, kjer bi se prodajal elektrotehnični material, nadalje da se zgradi velika ljudska kuhinja, kjer bi se prehranjevalo do 2000 ubožnejših ljudi. Ti sklepi pa so bili onemogočeni, ker so demokrati zapustili pri glasovanju zbornico, da je postala nesklepčna.

Red na celi črti.

Treba je bilo urediti tudi mestno drevnico pod Tivolijem. Zato smo morali zavrniti predlog pokr. namestnika Ivana Hribarja, da bi mu prodali svet za zidanje vile na najlepšem prostoru med Tivolijem in Rožnikom. (Klic: Tehten razlog!) Opozarjam odstopajoči obč. svet in vladnega komisarja, da čuva ta naš sklep in da v času medvladja tega zemljišča nikomur ne proda.

Znano je, v kakem stanju je zapustil prejšnji obč. svet mestno zastavljalnico. Bila je po cele mesece zaprta in imela nad 100.000 kron deficita. Večina pa je tudi tu uredila poslovanje. Z racionalnim gospodarstvom na mestnem magistratu smo skušali odpraviti nedostatke prejšnje uprave.

Radi tega ravno, ker smo na tem delovnem programu intenzivno delali, so se ustrašili demokrati, ker je večina tega obč. sveta pridobivala vedno več simpatij med ljubljanskim prebivalstvom.

Prihajam k najvažnejšemu delu, k Mestni hranilnici. Demokrati so smatrali za umestno, predlagati vladi, naj razpusti njen upravni odbor. Ako pogledamo zgodovino občinskih uprav, ne najdemo primere za tako nasilje. Ko je odstopil bivši obč. svet JDS, so ostali v mestnem šolskem svetu njegovi zastopniki in se ni nihče nad tem spodtikal. Nasprotno se je zatrjevalo od JDS, da morajo ostati, ker so izvoljeni za dobo treh let. Zaman iščem v zakonu, kje bi našel samo senco utemeljitve za razpust upravnega odbora Mestne hranilnice. Kakor na magistratu smo tudi uradnikom Mestne hranilnice zvišali plače za 40%. To ni bilo zapravljjanje, ker smo istočasno poskrbeli tudi za primerno pokritje, ko smo odpovedali bankam naložbe oziroma zahtevali višjo ob-

restno mero. Ugotavljam, da so bili odobreni posameznikom krediti brez izjeme soglasno in nihče ni bil od kluba JDS, ki bi kakemu kreditu ugovarjal. Ako pravijo, da smo delali brez njih, je to neresnica. Razumljivo je seveda, da se razburjajo ljubljanski bankirji, ker jim je večina upravnega odbora Mestne hranilnice povišala obrestno mero pri bankah naložene hranilnične denarja. Tako je imela samo Jadranska banka letos v januarju nad 50 milijonov naložbe od Mestne hranilnice. Zanimivo je, da je bilo še meseca januarja t. l. pri Jadranski banki naloženih 11 milijonov 66.000 kron po 3 in pol odstotkov. Enako vsoto po isti nizki obrestni meri je imela ljubljanska kreditna banka. (Klic: Sama pa je dajala posojila po 12%) To je demokratsko gospodarstvo! To je zapravljjanje denarja Mestne hranilnice! Tako so nalagali denar pri svojih bankah demokratije, zato so se jim banke pri vsakih volitvah izkazale hvaležne! (Klic: Volivni fond!)

Mestna občina pa mora obrestovati svoje dolgove pri Mestni hranilnici po 5 do 6%, medtem ko so desetine milijonov naložene pri demokratskih bankah po 3 in pol do 4%. Večina upravnega odbora je skrbela tudi zato, da je pisala takoj vsem bankam, naj ponudijo najvišjo obrestno mero, ako hočejo imeti naložen denar Mestne hranilnice. Na ta način smo hoteli ves razpoložljivi denar po najboljši obrestni meri naložiti, onim bankam pa odpovedati, ki ne bi hotele zvišati obrestne mere. (Klic: Tudi tehten razlog za razpust!)

Sklenilo se je, da je treba uradništvo Mestne hranilnice preskrbeti s potrebnimi stanovanji. Zato se bo na parceli v Sodni ulici zidala stanovanjska hiša za uradništvo Mestne hranilnice. Ne smemo pozabiti, da je Ljubljanska kreditna banka prodala Mestni hranilnici vrednostne papirje, ki jih ni mogla prodati drugam. Za bivše Avstrije je Mestna hranilnica podpisala 26 milijonov vojnega posojila. Demokrati niso pravočasno poskrbeli, da bi te papirje prodali po primernem kurzu. (Klic: Ali je tudi to tehten razlog?)

Za Narodni dom je imela ljubljanska frakarija izposojenih od Mestne hranilnice od l. 1902. dalje več 100.000 kron. Od te glavnice niso ljubljanski frakariji do leta 1921. plačali nobenih obresti. Na ta način so oškodovali Mestno hranilnico za težke stotisočake.

Nezaslišano je, da je vlada razpustila upravni odbor Mestne hranilnice in izročila Mestno hranilnico v roke enemu samemu človeku, svojemu organu dr. Rutarju. Strinjamo se z izjavo, ki jo je podal podžupan, in se tudi SLS odreka vsakemu sodelovanju v sosvetu poleg dr. Rutarja, ker ne mara imeti nobene odgovornosti, ako nima nobene pravice odločevanja. Za izvoljene ljudske zastopnike ni mesta v sedanjem sosvetu poleg komisarja pri Mestni hranilnici.

Razpust upravnega sveta Mestne hranilnice.

Ljubljana, dne 24. maja 1922.

Danes popoldne ob 6. uri se je vršila seja upravnega odbora Mestne hranilnice. G. predsednik dr. Petrič je otvoril sejo, konstatira sklepčnost in prvo točko odstavil od dnevnega reda ter prešel takoj k drugi točki »Razpust upravnega odbora Mestne hranilnice ljubljanske«. — Predčital je odlok oddelka ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani z dne 20. maja 1922, št. 3474, ki se glasi:

Ministrstvo trgovine in industrije oddelek v Ljubljani.

Št. 3474. V Ljubljani, 20. maja 1922.

ODLOK.

Po naročilu min. za notr. zadeve je pokr. uprava za SI., odd. za notr. zadeve z odl. z dne 19. maja 1922, št. 19521 razpustila sedanji obč. svet mestne občine ljubljanske ter postavila vladnega komisarja.

Valec tega razpušča oddelek ministrstva trgovine in industrije na podstavi § 27 hran. reg. od rečenega obč. sveta v seji dne 22. nov. 1921 izvoljeni upravni odbor Mest. hr. ljublj. ter poverja upravo hran. g. vlad. svet. dr. Ign. Rutarju s pravicami ravnateljstva in upravnega odbora hranilnice po določenih njenih pravil in poslovnega reda.

Namesto razpuščenega upr. odb. se dodeli imenovanemu gerentu kranilnični sosvet 4 članov s posvetovalnim glasom. Za člane sosveta so imenovani gg. dr. Karol Triller, odv. v Ljubljani, Riko Jug, uradnik pri Kred. zavodu za trg. in ind., Ljublj., Ivan Koemur, ravnatelj okr. bol. blag. v Ljublj. in Albin Zajc, rač. svet. pri del. min. finance v Ljubljani.

Člani sedanjega odbora in ravn. so s tem rešeni svojih funkcij.

Ravnateljstvu se naroča, da izroči takoj svoje posle imenovanemu gerentu. O prevzemu poslov je napraviti zapisnik, ki se mora predložiti tukajšnjemu uradu na vpogled.

Gerentu se dovoli za njegovo poslovanje mesečna nagrada 4.000 K, ki jo ima hranilnica plačevati za nazaj.

Zoper to odredbo ni pritožbe.

O tem se obveščajo:

1. Mestni magistrat v Ljubljani,
2. Ravnateljstvo Mestne hranilnice Ljubljane v Ljubljani,
3. g. dr. Ign. Rutar, vladni svetnik pri pokrajinski upravi za Slovenijo v Ljubljani.

L. S.

Dr. Marn, s. r.

Nato je povzel besedo g. Ivan Tavčar, ki je izjavil v imenu NSS, da njegova stranka graja novo nasilje, ki ga je zakrivila Pokrajinska uprava s tem protizakonitim odlokom, odklanja vsako odgovornost za bodoče poslovanje in izjavlja, da se NSS ne udeležijo sosvetniškega mesta poleg vladnega komisarja pri Mestni hranilnici Ljubljanski. Vlada v svojem odloku ne navaja nikakih vzrokov za razpust upravnega odbora, toda naj bo prepričana, da bo biva večina ljubljanskega obč. sveta poskrbela, da o pravih vzrokih razpusta pravočasno informira ljubljansko meščanstvo. (Živahno pritrdjevanje.)

K besedi se oglasi dr. Ivan Stanovnik, ki izjavi: Odlok ministrstva trgovine in industrije, s katerim se razpušča upravni odbor naše hranilnice je nov akt nasilja in znak koruptne uprave sedanjega vladnega režima in točna fotografija g. pokrajinskega namestnika Hribarja. — Odlok se sklicuje glede razpusta na § 27 hran. regulativa. To zakonito določilo govori le o dolžnostih vladnega zastopnika pri Mestni hranilnici. Ta vladni zastopnik je bil doslej vedno navzoč (g. dvorni svetnik Kremenšek, op. ured.), a ni nikoli našel besedice graje glede poslovanja upravnega odbora ali ravnanjstva. To določilo pa ne govori prav nikjer o razpustu in pravicah vlade do razpusta. Pa tudi hranilnična pravila ne vsebujejo nikjer nobenega zakonitega določila o razpustu. Besedilo § 27 hran. pravil določa, da voli upravo Mestne hranilnice ljubljanske občinski svet dež. stolnega mesta ljubljanskega, potem od taistega g. voljeni upravni odbor in ravnateljstvo. Za tem pa določa § 29 hran. pravil, da voli mestni zastop v upravni odbor za dobo treh let v smislu § 28 dvajset odbornikov, kojih polovica mora pripadati mestnemu zastopu. Dopolnilne volitve se morajo vršiti takoj.

Odlok vlade sam ugotavlja, da je mestni zastop izvolil upravni odbor šele 22. novembra 1921, tedaj traja njegova funkcija doba do 22. novembra 1924. Upravni odbor je polnoštevilčen, dopolnilnih volitev ni treba, tedaj ni prav nikakega razloga za razpust, čeprav ni občinskega sveta, ker funkcija doba upravnemu odboru še ni potekla, eventualno potrebno dopolnilno volitev pa lahko izvrši prihodnji občinski svet, ako se taka potreba pokaže. Iz tega pa logično za vsakega pametnega jurista sledi, da se je vlada poslužila nasilja in potepala z razpuštilnim odlokom obstoječih zakone in z njim zasmehuje avtonomni statut naše hranilnice. G. pokrajinski namestnik tedaj ni kompetenten razpuščati naš upravni odbor, temmanj pa g. dr. Marn, o katerem so časopisi pred kratkim poročali, da je obenem z dr. Lukanom vpokojen, ker je zlorabljal svojo uradniško funkcijo in nakupil tovarniško milijonsko podjetje Schütza v Petrovcih pri Celju. Tak uradni in statu demissionis vsled disciplinarnih pregreškov gotovo ni upravičen razpuščati avtonomni ljudski zastop pri Mestni hranilnici. Ako bi mi, člani tega upravnega odbora hoteli posnemati praktike sedanjih naših vladnih oblastnikov, bi kratkoma ne uklonili tilnikov in obsedeli na sedežih tega upravnega odbora. Ker pa vemo, da ima g. Hribar na razpolago bajonete, se udamo sili in odhajamo s protestom proti nasilju in z izjavo, da odklanjamo vsako odgovornost za bodoče delovanje ter izjavljamo, da g. Albin Zajec kot somišljenik SLS ne more in po naročilu naše stranke ne sme prevzeti mesta v sosvetu poleg vladnega komisarja. Obenem opozarjamo na korupcijsko sedanjega vladnega sistema, ker določa komisarju mesečno plačilo 4000 K, dočim so doslej vsi upravni svetniki opravljali svoje funkcije brezplačno.

Vladni odlok pravi, da zoper njega ni pritožbe. To je parola vseh zakonolomcev, ki se boje kontrole in inštanca. To je znak koruptne uprave, ki obenem dokazuje, da dr. Marn sam sebi ne verjame pravovelnost tega odloka. Nič nimamo proti osebi g. komisarja dr. Rutarja, ki mora kot uradnik izvršiti le svojo naloženo dolžnost, pač pa obtožujemo oblastnike, ki so to protipostavnost zagrešili. Penzioniran poverjenik nam s tem odlokom predstavlja korupcijsko sedanjega sistema, poskrbeli bomo, da ljubljansko prebivalstvo izve o pravih vzrokih vladnega postopka.

Podobno izjavo poda nato še g. upravni svetnik Kocjan v imenu JSDS.

G. dr. Stanovnik nato prosi predsednika, da ugotovi v sejnem zapisniku, da se člani upravnega odbora JDS današnje seje niso udeležili, da bo za večne čase dokumentirano, v kakšni zvezi so ti dični gospodje s sedanjim razpustom.

Z izrazi ogorčenja so nato upravni svetniki odšli, ko je predsednik dr. Petrič svoje zaključil. — Uradništvu Mestne hranilnice pa so pojasnili, da je pred mesecem

nabiralatelj večmilijonskega poročnega daru izjavil ljubljanskemu županu, da bo upr. odbor Mestne hranilnice razpustil, ker noče dovoliti sklenjenega poviška uradniških plač.

Politične novice.

+ Izmišljene konference. Demokratiški listi poročajo, da je imel dr. Korošec posej vodstva v Celju konference z dr. Novačanom, z NSS in JSDS. Ugotavljamo, da je ta vest izmišljena, kakor poročilo, da je bila seja burna in da je katera struja — podlegla. To so proste kombinacije demokratske žurnalistike. Debata je bila popolnoma akademična in mirna in je bila stavljenja resolucija soglasno in torej z vsestranskim odobravanjem sprejeta. Demokratiški listi bi bolje storili, ako bi poročali, koliko da je resnice na dr. Novačani trditvi o demokratskih materialnih virih.

+ Pribeževanje na agitaciji. Minister Pribeževič prav pridno agitira za svojo demokratsko stranko po Vojvodini. Spremlja ga njegov verni opreda posl. Wilder. Kdor pozna energične manire demokratskih uradnikov v Vojvodini, se ne bo čudil, da je sprejem demokratske gospode v Vojvodini povsod nad vse sijajen, da jim mečejo rožice v avtomobile itd. V Vrhu so naglali »pisarji« nad 2000 ljudi na demokratski shod. O tem shodu poročajo listi, da je vladalo na njem velikansko navdušenje, zlasti ko se je začel slavnostni banket. Po banketu sta odpotovala Pribeževič in Wilder z avtomobilom v Beograd. »Narod pa je ostal, da se veseli« — nad odhodom obeh.

+ Nova stranka. Novo stranko snujejo, to pot pa ne v Sloveniji, ampak v Srbiji, gospodarski krogi. Trgovci, industrijalci, obrtniki itd. so imeli že več shodov in sestankov, na katerih so protestirali proti načinu plačevanja davka na poslovni promet, pri tem pa so prav živo agitirali za ustanovitev nove politične organizacije. To gibanje je napravilo na demokratske kroge, ki so imeli doslej največ pristašev ravno v trgovskih vrstah, silno mučen vtis in demokratski listi nastopajo jako energično proti »razredni« stranki, ki bi prisilila tudi druge skupine na več ali manj razredno opredeljeno organizacijo. Poseben strah kažejo demokratje pred razrednim kmetiskim gibanjem. Demokratiški listi rote gospodarske kroge, naj se strnejo v vrstah svojih dosedanjih strank. — Kakor se govori, tudi v Ljubljani misel na ustanovitev »gospodarske stranke« še ni zamrla, in njeni ustanovniki so prepričani, da bodo na ta način najlažje »koncentrirali napredne sile«.

+ Poročilo o proračunu je že izdelano. Poročilo sta izdelala poslanci dr. Veljkovič in Sečurov. Kakor hitro bo finančni odbor poročilo odobril, bo predloženo parlamentu, nakar se takoj lahko začne proračunska debata. — Ta vest je zelo optimistična, posnetka je iz demokratske »Pravde«.

+ O usodi ruskega patriarha Tihona beremo v »Journal des Débats«: Patriarh se ni odpovedal svojemu mestu, pač pa ga začasno izročil škofu Benjaminu. Novi cerkveni zbor bo o tem vprašanju definitivno odločil. Tihon je od sveta popolnoma izoliran ter ga stražijo vojaki pod vodstvom častnika »črezvičajke«. — Iz tega se vidi, kako si poročila iz Rusije nasprotujejo.

+ Za ruskega poslanika v Berlinu je imenovan znani inženier Krasin.

Italijanska kraljeva dvojica v Jul. Benečiji.

Minolo nedeljo sta se z velikim spremstvom pripeljala v Trst italijanski kralj in kraljica s princezino Jolando. Sprejem je bil nad vse sijajen, a tudi prisrčen celo od strani slovenskega prebivalstva. Kralj je nastopil izredno demokratsko in prezrl kolikor se je dalo vsak ceremoniel. Enako ljubeznivo sta občevali z zastopniki in zastopnicami raznih korporacij tudi kraljica in princezinja. Med drugimi so bili sprejeti tudi slovenski poslanci Lavrenčič, dr. Podgornik, dr. Štanger in dr. Wilfan. Pozdravili so kralja poleg italijanskega tudi v slovenskem in hrvatskem jeziku ter se kasneje v tem jeziku čisto neprisljano pogovarjali s kraljico Jeleno, ki je svoj pogovor končala z besedami: »Bit će bolje.« — V pone-deljek je bila kraljeva dvojica s princezino Jolando obiskala Tržič in Trst. V Gorico je kraljeva dvojica dospela iz Tržiča ob 11.30 dop. Sprejema v Gorici sta se udeležila tudi slovenska poslanca Lavrenčič in Podgornik ter župani slovenskih občin. Kralj se je s poslancema ljubeznivo razgovarjal in je na pozdravne klice »Živio« rekel, da je iste vzklike slišal tudi v Črni gori. Kraljica je govorila tudi v Gorici, kakor v nedeljo v Trstu, s slovenskimi poslanci v srbo-hrvatskem jeziku ter jih prosila, naj se ljudstvu zahvalijo za prisrčen sprejem. Popoldne so gostje posetili vojaško pokopališče na Kalvariji in višine na Podgori. Pri tem jih je spremljal podgorski župan Dominko, s katerim se je kraljica razgovarjala v našem jeziku. — V torek popoldne ob 14. uri so se odpeljali kralj, kraljica in princezinja Jolanda s številnim spremstvom čez Opčine v Postojno. Kraljevski sprevod se je ustavil v Sežani, Senožetih in končno v Postojni. Povsod le ljudstvo kraljevo družino pozdravljalo z gromkimi »Živio« klici. Kraljica je povsod nagovarjala

posamezne zastopnike v srbo-hrvatskem jeziku. Postojna je priredila kraljevskim gostom lep sprejem. Pred mestom se je zbrala velika množica ljudi. Dekleta in žene so bile oblečene v lepe slovenske narodne noše. Kralja je pozdravil v slovenskem jeziku župan Kutin, kraljico pa njegova mala hčerka. Kraljica je pri oficijelnem sprejemu zelo prijazno nagovarjala posameznike v srbo-hrvatskem jeziku in obenem tudi tuptam prevajala posamezne odgovore kralju v italijansko. Kralj in kraljica sta se spustila v daljši pogovor s poslancem Lavrenčičem, pi katerem se je kraljica, ki je dosledno govorila srbo-hrvatski, informirala glede naših šol. Ko je posl. Lavrenčič omenil, da je veliko število slovenskih šol v Istri še vedno zaprtih, se je obrnila kraljica k generalnemu civilnemu komisarju Mosconiju in se pogovarjala z njim o tem vprašanju. Izjavila je nato posl. Lavrenčiču, da je tega krivo dejstvo, ker primanjkuje slovenskega učiteljstva. Slovenski in hrvatski učitelji naj se le vrnejo na svoja mesta; vsi bodo zopet sprejeti. Poudarila je tudi, da je kralj za to, da se nam vse šole odpro. Po oficijelnem sprejemanju na komisariatu so obiskali visoki gostje postojnsko jamo. Na plesišču so bili zbrani šolski otroci, ki so pozdravili kraljevske goste z Gregorčičevo »Nazaj v planinski raj«. Po obisku jame so bili visoki gostje povabljeni k čaju. Kraljevi gostje so se odpeljali ob 6.

Primorske novice.

+ Obisk laškega kralja v Julijski krajini in Slovani. O priliki kraljevega obiska je priobčila »Edinost« članek, v katerem naglašala lojalnost slovenskega prebivalstva nasproti državi. Slovani hočejo zvesto izpolnjevati vse svoje državljske dolžnosti, zato pa zahtevajo isto tudi od države. To zahtevo dvigajo danes pred prvim sinom italijanskega naroda: kraljem Viktorjem Emanuelom. Od njega pričakujejo veliko v svojem težkem položaju, zato ga iskreno pozdravljajo. — Slovani so se povsod udeležili sprejema in pozdrava kraljeve družine in izobesili državne zastave. Iz tega sklepa italijanska javnost, da so Slovani svojo politiko nasproti državi izpremenili. »Era Nuova« meni, da izprememba ne sega globoko, ampak je le taktična poteza; vendar more tudi tak začasen in zunanji spozum obema narodoma prinesiti le korist.

Koroško.

Iz Celovca se nam poroča: Zanima Vas gotovo kaka vest o nastopu zastopnika Jugoslavije pri neovstanovljenem konzulatu v Celovcu. Kakor je pač običaj, se je podal konzul v prvi vrsti tudi oficijelno k deželnemu glavarju, soc. demokratu Grögerju. Poset je bil služben, a pri tej priliki je konzul tudi prosil deželnega glavarja, da bi mu pomagal, da pride do primerne stanovanja in uradnih prostorov. To je med olikanimi ljudmi ob sebi umevno. A deželni glavar je odvrnil konzulu: »To me nič ne briga; za to je stanovanijski urad.« Jugoslovanski konzulat je v hotelu »Kaiser von Oesterreich«, ondi, kjer je bila jugoslovanska plebiscitna delegacija. — »Heimatschutz-Verband« je zveza, podobna bavarskemu Orghschu. V vsakem se tako majhnem kraju je kaka podružnica te organizacije. Ti ljudje uživajo popolno vojaško izobrazbo. V št. Primožu pri Celovcu n. pr. šteje organizacija 31 mladih fantov. V njo morajo vstopati, a »Heimatsdienst« prideljuje prejšnje častnike tem četam. A člani teh organizacij so povsod pri slovenskih zborovanjih in igrah, da jih razbijajo. (Iz tega poročila lahko sklepamo, da so vesti o oboroževanju nemških kmetov v slovenskem delu Korotana in o kupičenju orožja ravno v obmejnih krajih točne). — »Kärntner Tagblatt« poroča v št. 98 o dveh vročerkvrih velenemških glavah, ki sta si morali dati duška v klicih: »Heil Deutschland über alles! Heil Deutschland!« na postaji v Spodnjem Dravogradu. Jugoslovanska policija je dala vsled tega vlak ustaviti, vročerkvriža nekoliko ohladiti v zaporu in je kaznovala enega s 33.000 K, drugega z 18.000 K (seveda nemških). — »K. T.« pristavlja, da utegnejo imeti take otročarije za posledico le, da se zopet ogrožajo komaj priborjene prometne olajšave. Fr. K.—n.

Štajerske novice.

+ V Šmarju pri Ješah se vrši prihodnjo nedeljo 28. maja po ranem sv. opravi-lu na župnijskem dvorišču okrajni shod Kmetске zveze. Govorita poslance Kraljanc in urednik »Slovenca« Smodej iz Ljubljane. Š Celje. V torek zvečer se je dogodil v Celju zopet nesrečen slučaj smrti enega vojaka v Kralja Petra I. Osvoboditelja vojašnici. Ob priliki menjanja straže se je pri nabijanju puške ista sprožila ter je zrno zadelo spredaj stoječega vojaka v vrat ter mu gotovo ranilo glavno žilo, tako da je bil vojak na mestu mrtev. Vojaštvo se baje izgovarja na ničvredne avstrijske vojaške puške, pošilja pa vedno komisije v Avstrijo v svrhu nakupa tega ničvrednega materiala. Mi smo pa mnenja, da so puške dobre, samo sedanji sistem, ki smrdi po avstrijskem, ni nič vreden. — Mi se povprašujemo, kaj to pomeni, da vidimo pomnožene straže in vojake po 3 ali več hoditi po ulicah z nasajenimi bajonetmi, morda smo res »politišch verdächtig« kot pod bivšo Avstrijo, ali se pa vojaška uprava morda boji sama sebe in svoje sence. Vlada si s tem daje zelo slabo spričevalo. Ako se dogodi v južnem kraju ali kje drugod kakšen slučaj eksplozije, pa je alarm po vsej kraljevini,

istotako kot v Avstriji. — V tem strahu vidimo bližajoči se razpad, ne države, ampak vladajočega sistema, kateri je popolnoma identičen bivšemu avstrijskemu, v katerem je tudi samo en narod ali pleme bil »staats-erhaltend«, ostali pa vsi »politisch verdächtig«. Ne daj Bog kakšne vojne, bilo bi zopet konfiniranje, interniranje, vislic in kanonenfutra. — Naravno bi bili zopet samo nedolžni in res pravi državljani pogodeni, največji veleizdajalci bi se pa šopirili, dokler se ne bi masčeval sistem kot leta 1918.

+ Iz železniške delavnice v Mariboru. V delavnici Južne železnice v Mariboru se je v pone-deljak zjutraj zopet pričelo delo. Delavci so našli delavnico že očiščeno bajonetov in detektivov. Med delavstvom se opaža razpoloženje ljudi, ki čakajo ali in kako bo gospodar izpolnil svoje obljube. Slabo kri povzroča obljubljeni predjem samo 1000 K in zaračunjen za zaslužek. Usoda celega pogajanja pa je odvisna od vprašanja, kako bo železniška uprava dejansko izvršila svojo obljubo glede izplačila za čas pasivne rezistence. To vprašanje je tudi v zapisniku dogovora tako juridično zapleteno, da ga nihče izven udeležnikov konference ni razumel. Iz stavka: »Delavstvo ima pravico do teh prejemkov potom s o d n i j e ali ministrstva s obračaja uveljaviti...« se večinoma sklepa, da si bodo delavci morali to pravico šele izvojevati.

+ Tatiine. V Mariboru je bilo zadnje čase ukradenih več koles in sicer Ljudevitu Jaušniku (oškodovan za 4000 K), Francu Pergerju (oškodovan za 3000 K), Stefanu Rotmanu (vredno 3500 kron), Karlu Puglu (vredno 3000 kron) in Andreju Osetu (vredno 5000 kron). — Ključavničarskemu pomočniku Josipu Šteblovniku pri trvdki Ivan Rebek v Celju je bil na Celjskem kolodvoru ukraden 8000 kron vreden primoz (Schraubstock).

+ Zasaden tihotapec s cigaretinim papirjem. V Mariboru so že dalj časa opazovali, da prihaja v mesto večja množina cigaretnega papirja izven carinske obmejne kontrole. Te dni so zasadili glavni vir tihotapstva pri trgovcu Nazartskiju onkraj Drave. Zaplenili so mu celo zalogo.

+ Kavarna »Central« v Mariboru. Tozadevno naše poročilo je v toliko izpopolniti, da je gosp. Valjak kavarno kot tako (inventar) g. Streharju prodal, lokal sam pa mu je dal za 5 let v najem.

+ Huda obsodba železnitarja. Priljažni blagajnik J. Dolinšek na glavnem kolodvoru v Mariboru si je dal nekoč pri brzovlaku toliko odveč opraviti, da ga je službojuči uradnik, ki je nadomestoval tudi načelnika postaje moral opozoriti, naj ne zavlačuje po nepotrebnem odpravo vlaka. To je vročerkvriža tako razburilo, da je uradnika najprej ozmerjal z gdimi psokami, nato mu grozil z masčevanjem, ako ga dobi med štirimi očmi, končno pa je svojo grožnjo tudi pred več očmi izvrševal z dejanskim napadom. Kazenski senat je vročerkvrižu naložil tri tedne strogega zopora, katere kazni pa obsojeni ni sprejel in se hoče pritožiti v Zagreb.

Iz Aleksandrije.

15. maja 1922.

Po zgledu drugih tukajšnjih inozemskih naselbin smo tudi Jugoslovani ustanovili svojo »Société de Bienfaisance«, ki kljub svoji mladosti že prav uspešno deluje. Na ustanovnem obnem zboru je bil izvoljen sledeči komité: Predsednik P. Bruno Schiffer, podpreds. Atilij Sgolia, tajnik Ferdo Fernus, blagajnik Vlado Zibilič, odborniki: Mihael Sugjič, Savo Krapović, Fr. Lasnik, Mihael Depolo in Tripo Car. Momentano šteje društvo 60 rednih in 40 ustanovnih članov. Solidarnost pravoslavni članov je vzgledna in ni opaziti niti najmanjšega znaka, da bi ne bila trajna. — Glede razmer v našem konzularnem zastopništvu bo treba zunanega ministra interperirati. Ne dvomimo, da g. Dimitrijevič v Kajri ne stori vsega, kar je v njegovih močeh, pa na vladi je krivda, če nujnih vlog niti ne rešuje, če ne poskrbi za primerno zastopstvo v Aleksandriji, kjer je krvavo potrebno in če za nobeno še tako potrebno reč »nema para«.

Ruski dan dne 25. maja 1922.

Vkljub vsem prošnjam in pozivom Rdečega križa, Nansena in dr. ostaja Evropa povečini hladna in zre mirno, kako ob Volgi ginejo milijoni strašne smrti od gladu. Tudi Jugoslavija še ni izpolnila svoje človeške dolžnosti napram ruskemu narodu. In vendar je takojšnja in izdatna pomoč tako nujna. Brez pomoči od zunaj imamo pričakovati še večjega umiranja prebivalstva v gladujočih krajih, ki si samo nikakor ne more pomagati. Velik del polja je namreč ostal radi pomanjkanja semen in poljedelskega orodja neobsejan in neobdelan, tako da v gladujočih pokrajinah ne more niti najboljša letina zadostno pomagati.

Že približno eno leto traja trpljenje in Golgata ruskega naroda. Brez vesti in brez usmiljenja smo ga pustili krvaveti. Ali naj ostanemo še nadalje glubi za skupne prošnje po pomoči?

V četrtek, dne 25. maja 1922 priredi celokupna akademska omladina »Ruski dan«, ki naj bo izraz volje, da hočemo kot slovenski narod pomagati bratskemu ruskemu narodu v nesreči. Naj žrtvuje vsak, kolikor le more, kajti pomoč mora biti izdatna, če hoče biti sploh pomoč.

Pripravljalni odbor.

svoj račun. Vse te goljufije je prisodilo deželno sodišče Pušarju 4 mesece težke ječe.

Ij **Uspeh šteta živine** itd. je v Ljubljani naslednji: 875 konj, 817 goveje živine, 7 oslov, 552 prašičev, 84 ovac, 110 koz, 4541 komadov perotine (kokoši, race, gosi in purani) ter 306 čebelnih panjev.

Ij **Policijska kronika**. Tatvine koles so se pri-čele zopet v zelo veliki meri pojavljati. Izposoje-vaču koles, mehaniku Adolfo Pučku na Sv. Petra cesti 48, je bilo poverjeno 4000—5000 kron vredno kolo znamke Puch. — 4000 kron vredno kolo je bilo ukradeno stavbnemu risarju Josipu Bričlju, kateri je naznanil, da bo dal tistemu, ki izsledi ko-lo, 1000 K nagrade. — Košara, v kateri je bilo 100 jajec, je bila ukradena na Vodnikovem trgu bran-jevki Katarini Luteršek; zasebnici Pavli Stanišič je pa bilo ukradeno na trgu 840 kron. — Milovan Bernik je našel na glavnem kolodvoru temnordeč ženski plašč. Pristopil je pa k njemu neki želez-ničar, ki mu je rekel: »Daj meni plašč, da ga ne-šem na policijo!« Med potjo na policijo je pa ne-znani železničar pobegnil. — Mihaelu Preleu je ukradla v neki gostilni neka ženska 1800 K in železniško legitimacijo. — V gozdu ob Večni poti sta bila ukradena Ivanu Černetu iz Zgornje Šiške 2 m² drv.

Cerkveni vestnik.

c **Križevniška moška in mladeniška Marijina družba** ima danes, na praznik Vne-bohoda, ob 6. uri popoldne izvenckrveni sestanek v istem prostoru kot zadnjikrat. Zaradi važnosti točk, ki so na dnevnem re-du današnjega zborovanja, želi odbor, da se ga udeležijo polnoštevilno vsi člani.

Prosveta.

pr **Slovenski skladatelj**. Da se omogoči jugoslovenskim grafikom-umetnikom izdajanje iz-virnih del, se je ustanovil »Kolegij jugosloven-skih umetnikov-grafikov« s sedežem v Zagrebu in v Ljubljani. Ta je stopil v zvezo z grafičnim združenjem drugih narodov, kakor je pokazal že II. svezek »Grafične umetnosti«. Ker se delova-nju »Kolegija« posveča vse večja pažnja, se bode začelo delo nadaljevalo z izdajanjem izvornih del jugoslovenskih umetnikov. Tako se bo omogočilo naši javnosti, da spozna najboljšo srbske, hrvatske in slovenske grafike in da se orientira o stanju te najnovejše veje umetnosti v Jugoslaviji. Od grafičnega tehnika je bil do sedaj najmanj negovan lesorez, a ravno temu se posvečajo naši umetniki vedno bolj. Tako mapo s 6 izvornimi lesorezi, ki bo nosila naslov »Slovenski skladatelj«, izda kolegij še ta mesec v treh zvezkih. Lesorezi so delo slovenskega grafika Saše Santla. Mapa bo zelo okusno opremljena, bo imela prilogo teksta

v slovenščini, ter bo tiskana v 180 numeriranih izstih, opremljenih s lastnoročnim avtorjevim podpisom. »Slovenski skladatelj« se morejo že sedaj naročiti za ceno 50 Din., prodajna cena bo pa 60 Din za mapo. Po natisu se plošče uničijo, da se ohrani zbiralna vrednost izdanih listov.

Socialni vestnik.

Novo meze stavbniških delavcev.

Dne 12. maja t. l. se je pri Oddelku za social-no politiko v Ljubljani zaključila nova Kolektivna mezdna pogodba za gradbeno stroko, s katero so se na novo uredile meze stavbniških delavcev enot-no za vso Slovenijo. Nove meze, ki veljajo od 8. maja t. l. dalje, znašajo za normalno delovno uro: 1. za polirje K 22—28, 2. za predelavce 17—22, 3. za izučene profesionaliste (zidarje, tesarje) 15—19, 4. za težake 9—13, 5. za mladostne delavce 6—9, 6. za delavke 6—9, 7. za vajence 7—13. — Za popravila na strehah in za delo na višjem odru, nadalje za delo v rabljenih straniščih in kanalih se plačuje posebna doklada. To Kolektivno pogod-bo so sklenili in podpisali podjetniki, združeni v Odseku gradbene stroke pri Zvezi industrijcev ter zastopniki delavskih organizacij in zastopniki de-lavstva podjetij iz Celja, Ljubljane in Maribora. Pogodba se je uradno potrdila po Oddelku za so-cijalno politiko v Ljubljani.

Orlovski vestnik.

Vransko. Naš orlovski odsek obhaja letos svojo desetletnico. V proslavo priredi s sodelovanjem sosednih odsekov v nedeljo dne 11. junija 1922 Orlovski tabor z javno telovadbo. Ob 9. in pol 10. uri pozdrav gostov. Ob 10. uri slovenska služba bo-ža na telovadišču (Musijski travnik na Illovič), po-polodne ob 3. uri javna telovadba s sodelovanjem godbe. Po telovadihi prosti zabava. Bratje, pridite v častnem številu. — Vranski »Orel«.

Poslano.*

Pojasnilo zavarovancem okr. boln. bla-gajne v Ljubljani, delodajalcem in vsem onim, ki so dobre volje.

Zadnje čase se množe v slov. časopisju na-padi na bivše načelstvo okr. boln. blagajne v Ljubljani. Očita se mu korupcija, razmetavanje denarja in vožnje z blag. avtomobilom, torej vsakdanji greh današnjega časa.

V Celju se je menda vršil dne 11. maja se-stanek celjskih obrtnikov, na kojem je podpisa-

* Uredništvo za spise pod tem naslovom ni odgovorno.

nemu osebno neznan gospod Majcen iz Ljubljane poročal o strahotah bivšega načelstva. Če so mo-je informacije točne, bo očitane grehe bivšega na-čelstva gosp. Majcen lahko dokazal pred sodiščem.

Ker je boln. blagajna javen zavod, njen de-nar skupna last zavarovancev in delodajalcev, ki so soprispevali, zato čutim dolžnost, da v nasled-njem pojasnim naslovjenecem glavne gorostasno-sti bivšega načelstva, ki je s svojimi obilnimi grehi ustvarilo iz malenkostne okr. boln. blagajne v Ljubljani ogromen zavod, ki pomeni v social-nem oziru za delavstvo gotovo tisočkrat več, kot živkanje puhloglavih razdiračev.

Zadnje načelstvo blagajne je ob nastopu svo-je funkcije prevzelo okoli K 70.000 blagajniške imovine, oddalo pa je več milijone vrednote. Ob vojnem času, ko je najhuje divjal avstrijski vojni teror, in ko je večina onih, ki danes pošteno delo obmetujejo s koruptnim blatom, s polno pa-ro pomagalo avstrijskim biričem, je načelstvo okr. boln. blagajne v Ljubljani — torej sorazmerno najbogatejšega tovrstnega zavoda — votiralo le 30.000 K vseh vojnih posojil. Kdor ni pozabil onih časov, bo razumel, kaj to pomeni. Gotovo pa je, da je bil zavod obvarovan finančne katastrofe. Poznam male boln. blagajne, ki so subskribirale vojnih posojil dvakrat, trikrat in desetkrat toliko kot ljubljanska, torej mnogo več kot je znašalo vse njih imetje. Da so krile subskrib. zneske, so zavode težko zadolžile in ob času centralizacije je prevzela ljubljanska boln. blagajna cele koše vojnopo-sojilnih obveznic in zadolžnic, gotovine pa skoro nikake. Poznam neko združeno pom. boln. blagajno, ki ni izročila centralni ničesar in menda še danes ni obračunala z njo. Načelstvo okr. boln. blagajne ni obsojalo — nesreče.

S centralizacijo je prevzelo načelstvo okr. boln. blagajne ogromno delo, osebne žrtve in ve-likansko odgovornost in naj protivniki centrali-zacije sodijo o njej najslabše, gotovo je, da bi iz opisanih razlogov in vsled današnjih razmer skrahiralo dve tretjini zlasti manjših boln. bla-gajn brez centralizacije.

Naravno, da je bilo treba za tako velik zavod uredništva. Pri ustvarjanju poslovalnice se ni vprašalo nikogar po strankarski pripadnosti, ampak sprejelo se je vse uredništvo bivših bla-gajn. Kar je manjkalo, je bilo treba vzgajati. Na splošno je imelo načelstvo pri uredništvu srečo in danes ima zavod prvovrstne moči. Seveda je bilo tudi nekaj nesreč manjšega in večjega ka-libra, sledovi vojne tudi blagajni niso prizanesli. Konstatiram pa, da zavod ni, oziroma ne bo trpel niti vinarja škode. S pomočjo dobrega uredništva in s pomočjo meni najbližjih gospodarskih zavo-dov sem večino škode pokrtil. Da ne bo prikrito ničesar, naj povem, da še danes dolgujem cen-tralni znesek okoli 11.000 K, ki sem ga prevzel v kritje greha, ki ga jaz nisem zakrivil.

Naj omenim pred letom dni izvršen izredno ugoden nakup hiše v Ljubljani (Gradišče), za svoto, kolikor stane danes vsaka boljše zidana baraka, pred dobim pol letom zelo ugodno kup-

ljeni stavbeni prostor na Miklošičevi cesti v Ljubljani za stavbo hiše delavske zavarovalnice in okr. boln. blagajne, pri kojem ima bivše načel-stvo sigurno vsaj polovico zaslug in koji prostor ima danes še enkratno vrednost itd., itd., to so aktivna bivača načelstva, kojih nihče utajiti ne more.

Iz časopisja posnamem, da si je bajé gosp. Majcen moral s silo priboriti vpogled v sejni za-pisnik, in če je to res, si dovolim izreči dotične-mu, ki je zabranjeval vpogled, odločno grajo. Sejni zapisnik je odprta knjiga, koje kritike skle-pov se jaz ne bojim. Iz nje je razvidno ogromno delo, kojemu je bilo bivše načelstvo kos. Jasno je, da danes ni mogoče zahtevati niti od delo-dajalcev ali od delojemalcev odbornikov, da iz-gubljajo svoj dragoceni čas v korist zavoda brez vsake odškodnine. Jasno tudi, da zasluži vsak uradnik, zlasti vodilni, za svoje izredne posle priznanje. Poznam zavode, ki so upravljani od vlade, koja ni pomišljala dovoljevati za 100 od-stotkov višje nagrade v iste namene. Po moji ini-ciativi so se blag. uredništvu dvakrat uredili prejemki, vsaj deloma razmeram in času pri-merno. Takrat je nastal krik: koritarji in korita, boljše so plačani kot državni. Kako je to urad-nišvo plačano danes, ne vem. In če je tudi tako plačano kot državno, je pomilujem.

Blagajniški avtomobil je kupil zavod zato, ker ga rabi. Kdor pozna ustroj zavoda, bo pri-znal, da je ravno pri blag. avtomobilu zaznamo-vati veliko aktivno. Potreben je za revizije poslo-valnice, na razpolago gg. zdravnikom in tudi bol-nike se je v nujnih slučajih prevažalo z njim. Sicer pa ne bodimo otročji, jaz privoščim vsem onim, ki vpijejo proti avtomobilu, ogromno vo-ženj z njim, samo obveznosti naj prevzamejo iste kot so jih predniki.

In ker se omenja tudi moja nagrada, bodi povedano, da je nisem prosil, ampak se je branil. Usilila se mi je od onih, ki delo poznajo. Vse bivše načelstvo in dva oblastvena zastopnika lahko temu pritrdita.

Iz blag. knjig pa se lahko konstatira, da do danes nisem prejel niti vinarja po obstoječem po-slovniku, določenih dijet za vsa uradna pota zad-njega leta, niti fiska t.zv. načelnikove plače, ki znaša reči in beri 50 kron mesečno.

Naj gorenejega spisa ne smatra nihče kot samohvalno, koja se mi stidi, ampak le kot nujno potrebno obrambo bivšega načelstva okr. boln. blagajne, ki je sestojalo iz vseh političnih struj in strank in ki je vršilo prevzeto nalogo častno in pošteno.

MIH. ROZANČ, bivši načelnik okr. boln. blagajne v Ljubljani.

Zelo prijetno deluje pri drgnjenju hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože, zob in ust, lekarn. Feller-ja prijetno dišeči »Elsafuide«. Je mnogo močnejši in boljši kot Franc. žganje in že 25 let priljubljen. 3 dvojn. stekl. ali 1 špeci. stekl. z ovitkom in poštn. pošlje za 72 K: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 134, Hrv.

Slovenski duhovnik iz Clevelanda, Ohio, U. S. A. išče po ukazu svojega škofa Rt. Rev. Jožefa Schrembsa

mladega duhovnika, ki je bil posvečen največ pred 5 leti, in **dva semeniščnika**

iz prvega, drugega ali tretjega letnika sa Cleveland. Imeti morajo dobra spriče-vala svojih predstojnikov. Potnina prosta. Pismene prijave na upravništvo »Slo-venec« pod št. 1889.

Trgovina vina na debelo sprejme POTNIKA

Ozira se le na prvovrstne mo-či. Prednost ima isti, ki je že potoval v stroki. — Natan-čne ponudbe z navedbo refe-renc, po katerih krajih je po-toval, zahtevo plače i. t. d. pod 1. junij 1922 na upravo lista. 1988

Učenec

zdrav, priden, poštenih star-šev, s primerno šolsko izo-brazbo 15—16 let star, se sprejme takoj. Predstaviti se je osebno v trgovini Ignac Andrašič, Kranj. 2024

POSLOVODJA

za novo opekarsko podjetje se išče. — Istotam se sprejme pomožna pisarniška moč eventualno tudi gospodična. Ponudbe pod šifro »EMONA« 1989 na upravo »Slovenec«.

Sprejemem takoj

več dobro izvežbanih čevljar-skih po močnikov, delo trajno, plača od para od K 50 do K 120, hrana v hiši dnevno K 40, stanovanje prosto.

Maks Pečnik splošno čevljarstvo, Gameljne nad Ljubljano.

ŠIVILJA

za popravilo perila se priporoča na dom (Ulica na Grad 7 al).

Prodajalko

pošteno in snažno iščem. Plača po dogovoru, nastop lahko takoj. — Novak, Zagreb, Maksimirska cesta 64. 2039

Medicarsko - slašičarskega pomočnika

popolno samostojnega, ki je docela vešč v obeh poslih (plača po pogod-bi, nastop takoj) išče Josip Poglajen, pekar in slašičar, Gospič. 2051

Sprejmejo se takoj **2 donášalca jedil 2 vajenca 1 blagajničarka** za kuhinjo v restavraciji na glav-nem kolodvoru v Ljubljani.

Prostovoljna javna dražba

posestva na Vel. Poljanah pri Ortneku se vrši v nedeljo, 28. maja ob 1. uri po-polodne na licu mesta: hiša, gospodarsko poslopje, njive, travniki in gozd, v skup-ni meri 54.172 m². Kupci v celoti.

Samo 2 kroni stane kg

: sode :

pri večjem odjemu. — Naslov po-ve uprava tega lista pod št. 2037.

Kmečki voz

nov naprodaj. Naslov pove uprava lista pod šte 2041.

NAZNANILO. Priporočam se vsemu občinstvu za izdelovanje

strojnih modelov

po načrtih in vzorcih. FR. MEHLE, Štefanja vas št. 3 pri Ljubljani. 2045.

Prodaja se takoj

iz proste roke več strojev za izdelavo čevljev in zraven spadajočih pritliklin, dalje lepa sušna nova, polkrita, rumeno pleskana kočija in dinamo stroj za 8 Hp 110 napetost s pritlikli-nami. Poizve se pri upravi lista pod »Ugoden nakup št. 722-I«.

SODE od vina in žganja I K 2 in bencinmotor

6 H. P. — prodaja F. Cvek v Kam-niku. 2026

Pisalni stroj »OLIVER«

model 5, dobro ohranjen po ugod-ni ceni naprodaj. Naslov pove upra-va lista pod številko 2022.

Stanovanje s hrano

za dijaka (šestošolca) pri solidni dru-žini se išče. Ponudbe pod »DIJAK« Jesenice—Fužine 152 Gorenjsko. —

Pozor, kdor si želi novo izumljene moderne

šivane čevlje (gajzer in luksuz) za hribolazce itd. vseh vrst. Najnižje cene. Za točno potrebo jamči Alojz Geršak, čev-ljar, Jagunec 28, p. Radeče pri Zidanem mostu. 2049

Proda se lepa, močno zidana

HIŠA

z 1 in pol orala njive pri farni cerkvi in samo 5 minut od postaje, pripravna za vsako obrt. Loka pri Zid. mostu št. 18.

Enonadstropna HIŠA

s prizadano delavnico za vsakoršno obrt ali podjetje na periferiji mesta Ljubljana se po ugodni ceni prodaja. Vpraša se pod »Obrt« na An. zav. Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 2052

Motorno kolo

3 in pol HP, najnovejši sistem v popolnoma dobrem stanju se prodaja. Ogleda se lahko v mehanični delavnici Suhy Ga-beršek v Kranju.

Morska trava za madroce

v vsaki množini se dobi najceneje pri: SEVER & KOMP. :: Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 1861

Prodaja se hiša

z lepim vrtom na periferiji mesta. Poizve se v upravi Slovenca pod št. 2017.

NAPHTALIN

surovi in umetne kamne (osle) za brušenje prodaja K. Milkovič, Mo-ste pri Ljubljani. 2025

Za poldrugi milijon

dobi resen trgovec 100 m² velik trgovski lokal in 200 m² veliko skladišče, kakor tudi stanovanje iz treh sob v novi stavbi v bližini glavnega kolodvora za novem-ber t. l.

na dobo 10 let

le proti plačilu davkov. — Le resni reflektanti naj pošljijo naslove do dne 1. junija t. l. pod: »Priložnost — B« na Anončni zavod Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Sodna ulica št. 5.

Ključavničar. delavnico

ali pa posamezno orodje in stroje kupim event. se udeležim s kapitalom pri manj-ši taki obrti. Ponudbe na anončno in re-klamno družbo Aloma Company Ljubljana, Kongresni trg 3 pod šifro »Klju-čavničarska delavnica«. 2011

Marke Slovenije po 15 K

kupuje in plača najboljšo ceno Karl Kovačec, Osijek I, Stross-majer. ulica št. 15.

STANOVANJE

v novi zgradbi išče mirna stranka.

Ponudbe pod »Nova zgradba« 2036 na upravo lista.

Velika družba v Ljubljani išče **korespondenta**

popolnoma večjega hrvatskega in srbskega jezika v govoru in pisavi (v latinici in cirilici) ter nemškega in slovenskega jezika. Reflektira se samo na samostojno moč. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj ali v najkraj-šem času. — Ponudbe pod šifro »KORESPONDENT« na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Automobili

Austro - Daimler - Puchwerke.

Glavno zastopstvo

Ljubljana, Gledališka ul. št. 2.

Daimler 6-cilindrski 60 HP. — Puch tipa XII 6/20 HP in Puch tipa VIII 14/38 HP.

Najboljši in najcenejši vozovi, takoj dobavni. Od 20. t. m. naprej so interesentom šestcilindrski Daimler in Puch tipa VIII na ogled in preizkušnjo.

Dražba posestva.

V petek, dne 26. maja t. l. ob 3. uri popoldne se vrši

na postaji Brezovica pri Ljubljani

prostovoljna dražba

zemljišč vlož. št. 1673 in 1676 kat. obč. Brezovica. — Zemljišči merita skupaj 13.543 m² in se raztezata v dolžini 450 m tik ob železniškem tiru postaje Brezovica, sta torej zelo prikladna za skladiščni prostor. Vzklicna cena 200.000 kron.

Pojasnila pri družbi lesnih trgovcev

»PANONIA« v Ljubljani, Dunajska cesta št. 33 (BALKAN).

Pavola za pletenje **svila**

za vezanje, šivanje in obšivanje gumbic.

Zastopstvo in tovarniška zaloga

Demšar & Osenar Ljubljana, Kolodvorska ul. 35.

I. delavsko konzumno društvo r. z. z o. z. v Ljubljani,

ki ima svoje prodajalne v raznih krajih Slovenije obstoji že nad 26 let, vendar seže njen razmah šele od vojne naprej. Zakaj? Zato, ker je imela tedaj zadruga priliko pokazati, da njen namen ni bogatiti ampak konzumenta v vsakem oziru zaščititi. — Radi velikega navala s prijavitelji za članstvo zadruga prve dve leti vojne ni sprejemala nobenih novih članov. Šele pozneje je stopila kot nositeljica zadruga ideje tudi izven Ljubljane. Da je storila prav kaže priznanje njenih izven ljubljanskih članov, kjer ima zadruga svoje prodajalne.

Člani!

Ali znate štediti? Štedenje v tej draginji je res prava umetnost. Kadar pa hranite svoje prihranke ne pozabite, da naša zadruga obrestuje hranilne vloge svojih članov po 5%. Varnost je popolna, ker ima zadruga 6 lastnih hiš. — Deleži dajo jamstva za približno 2 in pol mil. kron. Splošni rezervni zaklad okroglo 120.000 kron. Bilanca je solidna in zadruga v najlepšem razmahu.

Člani, Vi posodite sami sebi, če hranite pri zadrugi.

I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani.

Vabilo

na

II. redni občni zbor

delničarjev d. dr. TRIGLAV v Šmarci pri Kamniku,

ki bode

v nedeljo, dne 11. junija 1922 ob pol desetih v lastnih prostorih v Šmarci pri Kamniku s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o poslovanju za leto 1921. in predložitev bilance.
2. Poročilo nadzornega sveta o uporabi čistega dobička, odnosno določitve nagrad upravnemu in nadzornemu svetu.
3. Izvedba dovoljenja za povišanje delniške glavnice od 800.000 K z izdajo novih 16.000 delnic.
4. Sprememba pravil v smislu nadaljnjega povišanja delniške glavnice od 2.000.000 K na 4.000.000 K.
5. Slučajnosti.

Šmarca, 21. maja 1922.

Upravni svet.

Do § 38. družbenih pravil opravičuje posest ene delnice k enemu glasu. Da more delničar glasovati, mora vsaj šest dni pred občnim zborom natočiti potrebno število delnic z nezapadlimi kuponi na onem kraju, ki je naveden v sklicevalnem razglasu. Upravni svet mu pred občnim zborom izstavi na njegovo ime se glasečo legitimacijo z navedbo množine od njega založenih delnic in nani odpadajočih glasov.

Delničarji, ki žele imeti na občnem zboru glasovalno pravico, naj založe delnice pri Zadrugi gospodarski banki v Ljubljani ali v pisarni d. dr. Triglav v Šmarci.

Delničarji, kateri še nimajo delnic I. in II. emisije, jih lahko dvignejo pri tožadnih podpisovalnih mestih, oziroma v pisarni d. dr. Triglav v Šmarci proti potrdilu o svojemčasno vplačanem znesku. Dividendo I. emisije za leta 1919, in 1920 ter 3% obresti za II. emisijo v letu 1921. izplača Zadruga gospodarska banka v Ljubljani, oziroma družbina blagajna proti izročilu tožadnih kuponov.

Veliko dioničarsko društvo žitarske i brašnarske struke v ZAGREBU

traži poverljivog

UPRAVITELJA FILIALE

sa potpunim poznavanjem robe za skori nastup. Uvjet: poznavanje srpsko-hrvatskog ili slovenskog jezika. Mjesto je skopčano sa visokim stalnim dohodkom i prometnom providbom. — Opširne ponude sa plačevnim zahtjevima i referencama imadu se slati na upravu »Slovenca« pod broj: »10.000/2034«.

Ako še niste, pošljite naročnino!

Specijalna trgovina

pivničarskih

strojev in aparatov

kakor tudi vseh potrebsčin za celokupno industrijo pijače

Zastopstvo in skladišče tvrdke
TEHAG G. m. b. H. Wien IX.

E. KORIČAN

Preradovičeva ul. 8. ZAGREB. Tel. 13-53.

Izložbeni prostor na velesejmu 655
mednarodni paviljon.

Amerikanci, pozor!

LEPO POSESTVO s krasnimi poslopji, z dolgoletno trgovsko hišo v prometnem kraju se ugodno proda. Vprašanja je staviti pod: »700/1938« na upravo »Slovenca«.

Prodajam 50.000 kosov različnih starih vreč

po nizki ceni. Ogledajo se lahko vsak dan na licu mesta. PREŠERN, Čirčiče pri Kranju.

Lepa birmanska darila! Zlatnina, srebrnina. Velika izbira. Šivalni stroji prvovrstni. Potrebsčine za stroje. Popravila. Učenje voženja brez plačno.

JOS. SELOVIN-GUDEN, Ljubljana, Mestni trg 13

kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in živalih Naftomazilo, ki je brez duha in ne maže perila. 1 lonček za 1 osebo po pošti 5 Din. pri TANKOCI, lekarna Ljubljana, Slovenija.

I. jugoslovanska tovarna »TRIBUNA«

Ljubljana, Karlovska cesta 4. Zvonarska ulica 1 — priporoča otroške vozičke in dvokolesa raznih modelov. Sprejemajo se tudi popravila. Prodajalna: Stari trg 28.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 Din.)

FOTO-LITOGRAFSKA DELA: po najmodernejšem načinu in zmernih cenah. Jugoslov. tiskarna v Ljubljani.

FOTOGRAFSKI ATELJE: Grabiec Franjo, Miklošičeva cesta št. 6.

GRAMOFONI, PLOŠČE in posamezni deli. A. Rasberger, Ljubljana, Sodna ulica št. 5.

»ILIRIJA«, LESNA TRGOVSKA IN INDUSTRIJALNA DRUŽBA Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.

KLEPARJI: Produktivna zadruga kleparjev, inštalaterjev, kotlarjev in krovec v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 28. Korn T., Poljanska cesta št. 8. Remžger & Smerkol, Florijanska ul. 13.

KLISEJE: za eno- ali večbarvni tisk, za vse oblike in vrste tiska, Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

KNJIGARNE: Jugoslovanska knjigarna, Pred škofijo.

KONFEKCIJA: J. Maček, Aleksandrova cesta 3.

MEHANIČNA DELAVNICA za pis. stroje: Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

»OREL« POTREBSČINE IN KLOBUKI: Kunovar Ivan, Stari trg št. 10.

PARNA PEKARNA: Jean Schreya nasl. Jakob Kavčič, Gradišče št. 5.

PISALNI STROJI IN POTREBSČINE:

Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

SOBNO SLIKARSTVO: Žuran Martin, Mestni trg št. 12.

SPEDICIJSKA PODJETJA: »Orient« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 463. Ranzinger R., Cesta na juž. železnico 7—9.

STAVBENO PODJETJE: Višintin Ivan, Ljubljana, Vodmatski trg 7.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO: Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2.

STEKLAR: Bajželj Jožet, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 6/II.

SVETLO KOPIRNE ODTISE: (pavze) pozitivne in negativne, v poljubni velikosti. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

TOVARNA PEČI IN ŠTEDILNIKOV: T. Heuffel-a nasl. Žunič, Glince 258 pri Ljubljani.

TRGOV. Z DEŽNIKI IN SOLNČNIKI: Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM: Erjavec & Turk pri »zlati lopatic«, Valva-zorjev trg št. 7. Sušnik Alojzij, Zaloška cesta št. 21.

URARSKA POPRAVILNA DELAVNICA: Seliškar Ivan, Pot v Rožno dolino št. 10. (Ceno in točno.)

ZALOGA POHISTVA: F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

PERONOSPORNE BRIZGALKE

sistem »Vermorel« in »Jessenigg« (zračni kotel in sesalka) v veliki množini v zalogi.

Ponovno znižane cene na debelo za preprodajalce.

Zugmayer i Gruber

delniška družba za promet s kovinami

Zagreb

Starčevićev trg 12.
Telefon br. 26—81.

Brzojavni naslov:
Zugmayrgruber, Zagreb.

Največje tuzemsko skladišče bakrene pločevine, taslaka (tepšija, šajba), cevi, šipek, nitne (zakovic), polpredelanih šolj za žgajkuho in kotle za pranje, kačul. Elektrolit-bakrena žica. Svinčene cevi. — Poznano najboljši bakreni proizvodi. — Zamena blaga za stari baker. — Samoprodaja bakrenih proizvodov tvornice GEORG ZUGMAYER I SINOV, Wien-Waldegg.

FIAT-AUTOMOBILI

Glavno zastopstvo:

O. Žužek

Ljubljana, Sodna ulica št. 11

Telefon interurb. 461

nudi od najmanjše 4-cilindrske 6/15 HP do 12-cilindrske 60 HP tipe svetovnoznane osebne avtomobile.

Tovorni avtomobili istih znamk od 1—5 ton.

V nakupu kot obratu najcenejši!

Fiat
Corino
Austro
Fiat

Jugoslovanska Union-banka

preje Mariborska eskomptna banka

ustanovljena l. 1872

Beograd, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Velikovec
expozitura v Skofjiloki

Aksijski kapital K 30.000.000

Rezerve K 16.000.000

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje.